

Nr 19.

Af herr **Bergendahl**, om användande af en del utaf arbetarförsäkringsfonden till egna-hemslån.

Af de ur egnahemslånefonden för år 1910 disponibla medlen, utgörande 5,000,000 kronor, har Kungl. Maj:t genom beslut den 14 innevarande månad anslagit 3,846,600 kronor till lån för bildande af jordbrukslägenheter och 1,153,400 kronor att utgå såsom bostadslån.

I förstnämnda afseendet hade begärts 5,130,600 kronor och för sistnämnda ändamål 3,880,600 kronor eller tillhoppa 9,011,200 kronor. Vid sådant förhållande utgår det beviljade anslaget för jordbrukslägenheter c:a 77 procent af äskadt belopp, men för bostadslån icke fullt 30 procent. Af anslaget till bostadslån hafva hushållningssällskapen erhållit 543,400 kronor af begärda 1,613,600 kronor samt bolag och föreningar, som hemställt om 2,267,000 kronor, ett belopp af 610,000 kronor.

Af denna redogörelse torde framgå, att de till Kungl. Maj:ts förfogande ställda medlen för ifrågakomna ändamål ingalunda förslå för tillgodoseende af berättigade anspråk, hvilkas uppfyllande skulle för det allmänna vara till stort gagn. Bolag och föreningar, som inköpt jordområden eller ordnat sig därför, måste gifvetvis komma i en ytterst brydsam ställning, då de hafva att emotse blott en mycket ringa del af de anslag, som de ansett oundgängligen nödiga för sin verksamhet. I flera fall ha sålunda endast 10 procent af de sökta beloppen blifvit beviljade. För arbetare, som redan inköpt jordområden för att förvärfva sig egna hem i förlitande på att erhålla därför nödvändiga statslån, måste lånens uteblifvande vålla de största bekymmer. Efter hvad man kunnat inhämta är förhållandet af så allvarlig natur, att det måste

befaras, att därest icke ökade medel för beviljande af egnahemslån beredas, ett ödesdigert afbräck kommer att inträda i den rörelse, hvilken omfattas med så stort intresse och af hvilken man har att förvänta de betydelsefullaste följder för landet såväl i ekonomiskt som samhälleligt afseende. Då Kungl. Maj:t i proposition till 1904 års Riksdag begärde medel för att bereda arbetare tillfälle att förvärfva egna hem, hemställde Kungl. Maj:t att för sådant ändamål få disponera viss del af arbetarförsäkringsfondens kapitaltillgång. Det utskott, som behandlade denna fråga, ansåg penningmarknaden då vara sådan, att behofvet lämpligast borde fyllas genom upplåning och föreslog fördenskull, att riksgäldskontoret finge bemyndigande att anskaffa för ändamålet erforderliga medel. Detta blef också Riksdagens beslut.

Saken torde emellertid nu ställa sig något annorlunda. Nu är det endast fråga om en tillfällig ökning af de medel, som äro afsedda att främja egnahemslånerörelsen. För detta tillfälliga ringare behof synas lämpligen arbetarförsäkringsfonden kunna anlitas.

Enligt Riksdagens beslut skulle för innevarande år afsättas till denna fond ett belopp af 1,400,000 kronor. Detta belopp skall på lämpligt sätt placeras för att göras räntebärande, hvilket jämväl blir förhållandet med de räntemedel, som till fonden inflyta.

Det synes då ligga nära till hands, att ifrågavarande medel få användas till utlåning i den ordning, som i fråga om lån ur egnahemslånefonden är stadgadt mot villkor att statsverket garanterar, att de sålunda disponerade medlen åter tillföras fonden, om densamma för sitt egentliga ändamål kommer att tagas i anspråk, innan medlen blifvit af låntagarne inbetalta.

På grund häraf får jag hemställa,

att Riksdagen måtte medgifva, att Kungl. Maj:t må för innevarande år af arbetarförsäkringsfonden disponera ett belopp af 2,000,000 kronor att i den ordning, som i fråga om lån ur egnahemslånefonden är stadgadt, utlämnas såsom statslån till de hushållningssällskap, aktiebolag och föreningar, hvilka åtaga sig att genom utgifvande af egnahemslån bereda mindre bemedlade arbetare eller med dem likställda personer tillfälle att förvärfva egna hem, dock med skyldighet för statsverket dels att godtgöra arbetarförsäkringsfonden den förlust, som genom lånerörelsen till äfventyrs kan uppkomma,

samt dels att tillhandahålla fonden de sålunda disponerade medlen, därest fonden för sitt egentliga ändamål skulle komma att tagas i anspråk, innan medlen blifvit af låntagarne återbetalta.

Stockholm den 26 januari 1910.

K. H. Bergendahl.

Nr 20.

Af herr **Bergström**, *angående pröfning, huruvida omsättningsskatt bör påläggas äfven andra näringar än skogshandteringen samt eventuellt angående ändring i lagen om skogsaccis.*

Förra Riksdagen antog lagen om skogsaccis. Denna lag synes mig vara tillkommen på så bristfällig utredning, vara af så anmärkningsvärd beskaffenhet och medföra så vidtgående oförutsedda konsekvenser, att jag ej kan undgå att redan nu, så omedelbart efter dess antagande och innan ens någon erfarenhet vunnits genom tillämpningen, ånyo fästa uppmärksamheten på densamma. Åtminstone något skäl härtill förefinnes ju i yttrandet från regeringen vid förra Riksdagen om, att skogsaccisen skulle vara ett nödvändigt led i den nya skatteomläggningen, ja så nödvändigt att icke något vidare arbete på denna skulle vara möjligt i inlagen riktning, om skogsaccisen ej antoges. Under sådana förhållanden bör ju hvarje ny belysning af skogsaccisfrågan bli till nytta vid bedömandet af det nya skattelagförslaget och framläggande i tid af betänkligheter endast befordra en snar och lycklig lösning af den stora frågan.

Accisen tillkom på den grund att skogskommunerna, för betäckande af sina oundgängliga utgifter ej erhöilo skälig del af inkomsterna från produktionen på deras marker. Skogen togs, i stort sedt, från inlandskommunerna, fraktades till apaterings- eller förädlingsverken vid kusten,